

22. Теребус О. Л. PR у системі масових комунікацій / О. Л. Теребус // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки / О. Л. Теребус. – Волинь, 2015. – 546 с.

23. Тихомирова Є. Зв'язки з громадськістю: навчальний посібник / Є. Тихомирова. – Київ: НМЦВО, 2001 – 560 с.

24. Черемних І. В. Телевізійний маркетинг / І. В. Черемних. – Київ: Експрес-поліграф, 2013. – 204 с.

25. Найголовніше в PR / У.Агі, Р. Кемерон, Ф. Уолт, Д. Уїлкокс; Пер. з анг. СПб.: Пітер, 2004.

26. Найуспішніші PR-кампанії у світі: Пер. з анг. М.: Консалтинг. група «ИМИДЖ-Контакт»; ИНФРА-М, 2002.

27. ТСН.ua [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://tsn.ua/>

28. BBC.co [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://www.bbc.co.uk/news>.

Анастасія Обертосова –

студентка напряму «журналістика»

НУ «Львівська політехніка» ІНПП,

Олена Кузнецова,

д.філол.н., проф.,

НУ «Львівська політехніка»

ФОРМИ ПРОЯВІВ ПОРУШЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В СПОРТИВНИХ ЗМІ УКРАЇНИ

Хоча Хартія основних прав Європейського Союзу у ст. 21 забороняє дискримінацію за ознакою статі, а ст. 23 гарантує забезпечення рівності між чоловіками та жінками в усіх галузях, у т.ч. в спорті [1], ООН відносить проблему гендерної рівності до категорії глобальних і рекомендує державам ліквідувати дисбаланс між чоловіками і жінками, створюючи їм однакові можливості.

Майкл Кімел у книзі «Гендероване суспільство» називає соціальні ресурси, які формують гендер, й відносить до них засоби масової інформації, що можуть ефективно й результативно руйнувати існуючі гендерні стереотипи, системи нерівних цінностей і подвійних стандартів [2].

В Україні реальністю є гендерна нерівність у доступі до спорту, ігнорування загальноукраїнськими спортивними тер-медіа України, зокрема журналом «Футбол», газетою «Спортивка» гендерної рівності в текстових і фотоматеріалах. Нерівномірне представлення спортсменок і спортсменів у загальноукраїнській періодиці та їх Інтернет-ЗМІ, суперечить сучасній державній політиці України щодо євроінтеграції.

Не може бути привілеїв чи обмежень за ознакою статі, що є порушенням ст. 24 Конституції України, яка проголошує: «Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом».

Завдання дослідження: виявити в означених спортивних тер-медіа форми і прояви дискримінації за ознакою статі, що не сприяють однаковим правам людини, незалежно від статі; показати відсутність знань про гендерну рівність у спортивних журналістів, що створила консервативний, віджилий рівень матеріалів про жінок-спортсменок, гендерну асиметрію, що утверджує в читачів перекошені стереотипи й підтримує невидимість жінок у спорті, що насправді є надзвичайно активними й дають фору чоловікам на багатьох міжнародних змаганнях.

Статистичний аналіз публікацій про спортсменок у загальноукраїнських спортивній газеті «Спортивка» і журналі «Футбол» виявив переважаюче відтворення чоловічого спорту, зневажання принципу гендерної рівності щодо висвітлення спорту в тер-медіа, що псує просування іміджу України як спортивної, європейської держави, яка прагне сталого розвитку жіночого і чоловічого спорту та ефективності управління ним, чого досягти без жінок неможливо.

Несприяння спортивними ЗМІ України встановленню гендерної рівності як рівного доступу до можливостей кожної статі в спорті, соціальної справедливості, заохоченню в соціумі розширювати права і можливості спортсменок гальмує розвиток прав і свобод людини, просування України до Євросоюзу.

Позиція Європейського Союзу з досягнення гендерної рівності полягає в тому, що жінки і чоловіки мають мати рівні права та можливості в усіх сферах життя суспільства і також у спорті. Для цього всі спортивні ЗМІ мають висвітлювати проблематику рівності між спортсменами та спортсменка в усіх видах спорту і впливати на всі рівні прийняття рішень щодо досягнення гендерної рівності.

Загальноукраїнські спортивні газети, зокрема «Спортивка», журнал «Футбол» та їх однойменні Інтернет-ЗМІ зневажають гендерну рівність, вважаючи, що спорт – пріоритет чоловіків і спортивна терео для

чоловіків-уболівальників. Таке сприйняття є гендерним стереотипом. Як зазначає Олексій Погорелов у книзі «Стандарт рівності»: «Гендерні стереотипи в українських ЗМІ – явище не тільки поширене, але й таке, що не викликає внутрішнього протесту у переважної більшості журналістів і журналісток, редакторок і редакторів та навіть аудиторії» [3, с.22].

Порахувавши розміри журналістських публікацій про спортсменів і спортсменок у цих виданнях, виявили наочний різючий дисбаланс. Публікації про жінок-спортсменок, навіть чемпіонок з насмішками над ними. До прикладу матеріал в

Нерівність представлення жіночого і чоловічого спорту в тер-медіа України – це ще одна політична, соціальна, тер-медійна проблема, яка гальмує стереотипи втілення позитивних змін щодо гендерної рівності, прав людини і є однією з причин низьких позицій України в міжнародних рейтингах з гендерної рівності та сприяє значному відставанню нашої держави від показників європейських держав.

Аналіз кількості публікацій про жінок-чемпіонок українських досліджуваних періодичних виданнях, дозволив зробити висновки, що гендерна нерівність в спорті ще більше посилюється тер-медійним впливом столичних спортивних періодичних видань.

Проголошення на сучасному етапі рівних права жінок і чоловіків у спорті, які держава прагне розвинути в українському суспільстві різними засобами, зокрема ЗМІ, та відтворення досягнень чоловіків і жінок у спорті є різною у різних 133тер-медіа.

Суттєві невідповідності характеризують реалізацію прав жінок і чоловіків у спорті, та можливості отримання рівних доходів від спортивних перемог. По-перше, рівень участі жінок у спорті є нижчим за рівень зайнятості чоловіків (це стосується жінок юного і молодого віку). По-друге, хоча останнім часом частка жінок у спортивних змаганнях суттєво підвищилася, а в окремих видах спорту жінки досягають вищих перемог, ніж чоловіки. По-третє, посилюються гендерні розриви щодо висвітлення спортивних перемог найвищого рівня у пресі. Підсумовуючи, загалом можна сказати, що висвітлення спорту в українських спортивних періодичних виданнях є орієнтоване на чоловіків-спортсменів і чоловіків-уболівальників.

Для досліджуваних спортивних видань характерні: недостатнє визнання спортивних заслуг, цінності внеску жінок у розвиток українського спорту; висвітлення на сторінках періодики недостатньої чисельності жінок на керівних посадах у спортивних організаціях; загальний брак

фінансових ресурсів для розвитку спорту й участі жінок у міжнародних змаганнях; не сприяння ЗМІ усвідомленню жінками розширення їх прав у спорті і управлінні спортивними органами і спортивними заходами. Все це є результатом ігнорування спортивними виданнями «Спортивка», «Футбол» європейського принципу гендерної рівності в спорті, не висвітленні гендерних проблем у ЗМІ. Хоча у журналістському арсеналі достатньо засобів, щоб сприяти досягненню гендерної рівності та ефективності її розвитку в спортивних тер-медіа.

Проаналізувавши матеріали про спорт жінок у досліджуваних загальноукраїнських спортивних ЗМІ, ми виділили проблеми, які мають постійно піднімати спортивні тер-медіа для забезпечення гендерної рівності в спорті і спортивних ЗМІ: спортивна освіта і професійна спортивна підготовка жінок; жіночі проблеми спортсменок та охорона їх здоров'я; участь жінок у роботі керівних спортивних організацій, активна участь жінок-спортсменок у процесі прийняття рішень щодо спортсменок; покращенні становища і прав жінок-спортсменок.

Внесок українських жінок в спорт через недостатнє або взагалі не висвітлення є маловідомим або й взагалі невідомим громадськості. Внесок журналістів згаданих видань не є приводом для гордості за українських спортсменок. В кращому випадку терео повідомляє про подію, але не показує тереот досягнення спортивного успіху українськими чемпіонками. У цих питаннях має бути підтримка влади, керівників редакцій спортивних тер-медіа, їхнє розуміння важливості теми жіночого спорту в ЗМІ.

Через дискримінацію жінок у спортивних періодичних виданнях підживлюється патріархат в українському соціумі. Журналісти спортивних ЗМІ зобов'язані писати про жіночий спорт, формувати через висвітлення спортивних перемог українських чемпіонок гордість за українських спортсменок, гендерну рівність.

Завдання журналістів не замовчувати, а доносити інформацію до аудиторії, пам'ятаючи про важливі функції сучасних спортивних тер-медіа: формування громадської думки та управління масовими емоціями, моделювання моралі, культури, етики, естетики, поведінки соціуму та шляхів розвитку.

В час просування ідей гендерної рівності українські спортивні журналісти мають усувати застарілі стереотипи щодо жінок спортсменок. Українські спортивні видання мають в кожному числі періодичного видання порушувати гендерно чутливі теми. А їх елементарно немає. Натомість загальноукраїнське стереотипи видання «Спортивка»

перетворюється на еротичне, демонструючи щоп'ятниці на одній сторінці чимало фото напівголених красунь з жіночими тілесними приладами, явно не спортсменок. Де жінки позиціонуються виключно як механізм задоволення для чоловіків.

Такі матеріали не просто не дотримання гендерного балансу в ЗМІ, і дискримінація та сексизм щодо жінок – порушення одного із важливих принципів роботи тер-медіа. Парламентська стереотип Ради Європи в резолюції (№1751 (2010) від 25 червня 2010 р.) підкреслює, що гендерні стереотипи у ЗМІ мають нищівний вплив на формування молоді: *«Вони [сексистські стереотипи] встановлюють спрощену та карикатурну модель відносин між чоловіком і жінкою, легітимізують повсякденний сексизм, дискримінацію та засноване на статі насильство».*

Спортивні журналісти згаданих видань потребують спеціального обговорення в редакціях проблеми уникнення дисбалансу висвітленні жіночого і чоловічого спорту, навчання етичних вимог висвітлення жінок у ЗМІ та висвітлення їх участі в керівництві спортом.

Література

1. *Хартія основних прав Європейського Союзу // Законодавство України // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524*
2. *Кімел М.С. Гендероване суспільство / переклад з англ. С. Альошкіної. – Київ: Сфера, 2003. – 490 с.*
3. *Стандарт рівності: посібник пресової практики з гендерної перспективи / Ю.Гончар, Т.Кузнєцова, О.Погорелов, С.Штурхецький / За ред. С.В. Штурхецького. – Рівне: Видавець О.Зень, 2015. – 200 с.*